

"Sborovníci si někdy myslí, že za všechno je odpovědný jen farář a staršovstvo a ostatní jsou jen takovým obecnstvem."

Heb 10:38 Můj spravodlivý bude žít z viery, ak sa však zbabelo utiahol, moja duša nebude mať v ňom zaľúbenie.

Niektor prirovnal moderný cirkevný zbor k futbalovému zápasu: stovky divákov, ktorí zúfalo potrebujú pohyb veľkým krikom povzbudzuje dvadsaťdva futbalistov, ktorí zúfalo potrebujú oddych... Teoreticky by v protestantskom cirkevnom zbore mala byť práca a zodpovednosť rozdelená rovnomerne. Protestanti sa hrdia tým, že ich najdôležitejšou pozemskou autoritou je Biblia – a tá hovorí o cirkvi ako tele Kristovom, kde sú všetky orgány nezastupiteľne dôležité. Reformácia zdôraznila všeobecné kňazstvo a moderný človek je od detstva „kfmený“ teóriou rovnakých práv všetkých ľudí. Ak je to tak, prečo sú tu zbory, ktoré majú taký závažný problém pasivity členov a prenechávajú všetku zodpovednosť na pleciach niekoľkých presbyterov, či dokonca praktizujú „one-man show“, či „divadlo s jedným hercom“?

Príčiny treba hľadať citlivo a opatrne, aby sme celý problém príliš nesimplifikovali alebo nepripísali na vrub jedného hriechu, či slabosti. Každý zbor, dokonca každý človek je iný a u každého kresťana je príčina pasivity individuálna. No v komplexnosti jednotlivostí je obvyčajne možné nájsť širšie platné trendy, ktoré pomôžu analyzovať špecifické ťažkosti jednotlivcov.

Všeobecne pôsobiace príčiny kresťanskej pasivity v protestantizme vidím v troch oblastiach: (1) v nevyváženej eklesiológii, (2) v jednostrannej cirkevnej praxi a (3) vo vplyve populárnej kultúry. (Vynechávam najbežnejšie príčiny ako je lenivosť a kresťanská nezrelosť, lebo si myslím, že o nich sa už dosť hovorí. Skutočný problém nastáva tam, kde sa pasívne správajú zrelí a obetaví kresťania.)

Protestantizmus kladie dôraz na kázanie a vyučovanie Biblie, čo robí z cirkvi a kresťanského života akési „chodenie do školy“ (rozumej „chodenie do kostola“). Nevyvážene sa tu zdôrazňuje cirkev videná cez metaforu „pastier-ovce“ na úkor iných biblických metafor – napr. cirkev ako „telo Kristovo“, cirkev ako „dom Boží“ alebo výzvy chápať kresťanský život ako osobné nasledovanie Ježiša Krista... V cirkvi chápanej ako „pastier a ovce“ je celkom prirodzené, že zodpovednosť a aktivita sa ponecháva pastierovi-farárovi alebo kazateľovi, kým od oviec sa očakáva, že budú poslušne čakať na jeho rozhodnutia. Pastier sa v takomto modeli cíti ohrozený ovcami, ktoré by sa chceli podieľať na jeho povinnostiach viesť stádo. Ťažko je možné čakať aktivitu tam, kde sa jej vedenie bojí...

Prax cirkevného života aj protestantizme sa dodnes (podľa modelu Starej zmluvy) sústreďuje na chrámovú bohoslužbu (aj keď protestantská teológia protestuje, že kostol nie je chrám, v ktorom by sa prinášali obete). Na zhromaždení celého Božieho ľudu nie je však možné využiť obdarovanie každého kresťana, takže pasivita väčšiny je prakticky zaručená. Je tu ešte práca v pastorálnej a diakonskej starostlivosti, výchove detí a mládeže, či v službe hudbou a spevom, no všetky vyžadujú buď nadanie alebo školenú odbornosť, takže znovu nezamestnajú všetkých obdarovaných kresťanov v cirkevnom zbore.

Pokiaľ ide o kultúrne cítenie, ktoré si súčasný kresťan prináša do cirkvi zo sveta, v ktorom žije, teoreticky síce verí v rovnosť všetkých ľudí, ale zároveň si uvedomuje, že vpredu, v pozornosti všetkých, majú právo byť len „stars“ - „hviezdy“. Ukazovať svoje schopnosti na verejnosti má ten, kto je mimoriadne nadaný, vzdelaný, či inak dôležitý. V cirkevnej praxi to znamená, že sa angažujú nadaní hudobníci, vzdelaní teológovia-farári, alebo ľudia im blízki (príbuzní alebo priatelia a známi).

Ak to my protestanti myslíme so zaangažovanosťou všetkých členov cirkevného zboru vážne, nemôžeme naďalej jednostranne zdôrazňovať kázanie a chodenie do kostola („do zhromaždenia“ alebo ako to jednotlivé cirkvi nazývajú) na úkor iných foriem pestovania spoločenstva Ducha Svätého (Fil 2:1), ktoré sa má pestovať pri každej interakcii kresťanov – aj mimo cirkevných priestorov. Ideálnym a prirodzeným miestom pre duchovné spoločenstvo je rodina a v prvej cirkvi to aj vidíme, že sa cirkev schádzala nielen v chráme, ale aj po domácnostiach. Telo Kristovo (1Kor 12) nemôže žiť bez zdravého fungovania každého telesného orgánu. Funkcia každého kresťana ako telesného orgánu Kristovho tela – cirkvi, je v jeho duchovnom obdarovaní. Biblická eklesiológia vyzýva každého Ježišovho nasledovníka, aby tento dar poznal a používal (Lk 19:11-26).

Prakticky to znamená, že sa neformálne stretávanie a vzájomné povzbudzovanie kresťanov položí na úroveň aktivity v cirkevnom zamestnaní. Niekomu poradiť (Rim 15:14), niekoho doma pohostiť a modliť sa s ním (Sk 2:46), niekoho navštíviť, keď má problémy (Jak 1:27) je potrebné dostať do povedomia kresťanov ako prácu, ktorá je rovnako nezastupiteľná ako aktivity spoločného zhromažďovania celého cirkevného zboru na nedelňách bohoslužbách.

Možno najväčším problémom bude zbaviť kresťanov pocitu menejcennosti vyplývajúcej z kultu populárnych osobností, ktorý si prinášajú zo sveta, v ktorom žijú. Sebakriticky zmyšľajúci kresťan má aj bez toho sklon zaoberať sa svojími nedostatkami a nie asertívne predávať svoje prednosti. Pritom duchovné obdarovanie môže byť ukryté za nepríťažlivým fyzickým zjavom, nedokonalým jazykovým prejavom, alebo nízkym spoločenským postavením. „Ja nič neznamenám“ je tu chápané ako vyjadrenie pokory, ale v skutočnosti

je to nános svetskej kultúry, ktorá bráni použitiu duchovného obdarovania. Nadanie, vzdelanie, popularita, sympatickosť sú príjemné a často dôležité súčasti pôsobenia v cirkvi, ale nie je ich možné stotožniť s poslaním kresťana v cirkvi a jeho úlohami v Kristovom tele. Oslobodenie od tohto tlaku vyžaduje moc Ducha Svätého, pretože len tam, kde pôsobí On, je skutočná sloboda pre duchovnú prácu (2Kor 3:17). Sloboda od sebaobviňovania, keď mi Kristus odpustil, sloboda od sebaodmietania, keď ma Boh prijal, sloboda od strachu, keď nado mnou nie sú požiadavky zákona, ale výzva Božej milosti.

Treba nakoniec dodať, že aktivita niektorých kresťanov ostane cirkvou navždy nepovšimnutá, pretože je už z definície neviditeľná. Na toto upozorňuje apoštol v dvanástej kapitole prvého listu Korint'anom (1Kor 12:23). Volania po aktivizovaní všetkých členov nesmie ublížiť takýmto telesným orgánom Kristovho tela. Ak niekto dostal poverenie k skrytej modlitbe alebo neverejnej obetavosti, nesmie byť výzvami k aktivite ani nepriamo pranierovaný alebo spochybňovaný. Nakoniec iba sám Pán cirkvi má právo hodnotiť aktivitu, či pasivitu každého zo svojich sluhov (Rim 14:4).